

tatur Petrus cum ait: I. Petr. cap. 4. v. 1. *Christo in carne passo, et vos eadem cogitatione armamini.* Eamdem ob causam auditores suos hortatus est S. Joannes Chrysostomus, ut, si quando contumelia aliqua, aut dicto iniurioso afficerentur, statim pectus suum Cruce signarent. Vituperando inquit, *Homilia 88. in Matthaeum quis te persequitur? Crucis signo statim pectus signato; recordare omnium quae tunc gesta sunt (in passione Christi), et confessim omnia extinguuntur.*

CAPUT VI.

De forma et titulo s. Crucis, de Clavis, de Corona spinea,
Lancea, et Sindone.

I. Ut salutiferae Crucis forma cognoscatur, prius sciendum est ex Gretsero Lib. I. de *Cruce* capite primo et Lipsio pariter Libro primo de *Cruce* capite 6. 7. 8. 9. Crucem aliam esse simplicem, unico constantem ligno, cui sontes, vel clavis infigebantur, vel funibus alligabantur: aliam compositam, quae ex dupli ligno obliquato construebatur. Rursus Crux composita dividitur in *de- cussatam, commissam, et immissam.* Crux decussata est, in qua duo ligna directa et aequabilia inter se obliquantur in similitudinem Graecae Litterae et Latinae X. qualis fuisse dicitur Crux, in quam S. Andreas Apostolus necatus est. Crucem commissam illam hic vocamus, cum ligno erecto alterum brevius supra, et in ipso vertice transversim committitur, cuius schema repraesentat Latinorum littera T. Immissam demum, dum erecto ligno transversum alterum secundo iniungitur, et hanc † formam exhibet. Quibus positis habendum est pro certo, Jesum Christum Immissae affixum esse. Id patet ex S. Justino, in Dialogo cum Tryphone §. 91. pag. 188.; S. Irenaeus, Libro secundo adversus *Haereses* capite 42.; Damascenus, Libro quarto de *Fide Orthodoxa* capite duodecimo; Sedulius, Libro tertio atque ut alios omittam a Gretsero Libro primo de *Cruce* capite tertio recensitos,

idem docent S. Augustinus in Psalmum 103. Sermone primo §. 14. Erat latitudo, inquit, in qua porrectae sunt manus: longitudo a terra surgens, qua erat corpus infixum: altitudo ab illo devexo ligno sursum quod eminet: profundum ubi fixa erat Crux.

II. De suppedaneo et sedili controversia est, quae peritissimorum virorum torquet ingenia. Serry *Exercitatione* 53. num. 6. affirmat Crucem suppedaneo et sedili fuisse instructam. Cardinalis Gottus *De Veritate Religionis Christianae* tom. 4. part. 2. cap. 27. §. ait, se non ita fiderenter affirmare posse, in Cruce Domini fuisse suppedaneum et sedile. Eamdem ingreditur viam Sandinus *Historia sacrae Familiae capite decimoquinto.* At P. Calmetus in cap. 27. Matthaei v. 32. favere videtur opinio- ni de suppedaneo, tum quod plures Jesu Christi Crucifixi cum suppedaneo depictae Imagines reperiuntur, tum quod hominis cadaver, etsi paullulum temporis solis manibus sustineri posse credit sine suppedaneo, non tam ad multum tempus, quin discisis manibus, ipso sui pondere decidat. Eadem sentit P. Gravesonius Ordinis Praedicatorum, *de Mysteriis et annis Christi Domini Dissert. 20. quaest. 2. pag. 455.* Gretserus Libro primo de *Cruce* capite vigesimo quarto gravibus assentitur aucto-ribus, qui statuunt fuisse in Jesu Christi Cruce suppedaneum. Thomas Bartolinus in *Tractatu de Latere Christi aperto* Lipsiae edito anno 1685. suppedaneo favere vide- tur. Franciscus Fevardentius, in *Notis ad S. Irenaei ope- ra* Lib. 2. cap. 42. veteres multas Jesu Christi Imagines se vidisse testatur ita Crucis affixi, ut pedes suppedaneo inniterentur. Idem etiam in veteribus nummis observavit Franciscus Nangius, quem ob id ipsum laudat Scaliger, et Vossius. Idem videre est apud Lipsium in *Notis ad Librum secundum* capit. 10. et apud Franciscum Cornelium Curtium *Tractatu de Clavis Dominicis* pag. 125. et seqq.

III. Nunc gradum faciamus ad Titulum Crucis Domini- niae. Evangelistae enim scribunt Crucis titulum imposi- tum fuisse quem Divus Matthaeus appellat *titulus caussam,*

cum titulus caussam criminis contineret, quare et apud Graecos eodem nomine crimen etiam venit. Nomen tituli retinetur et usurpatur etiam a Graecis, τίτλον enim appellant, ut et ipse S. Joannes. Porro titulus, seu causa mortis vel supplicii aliquando non scribebatur, sed sola praeconis voce nunciabatur, aliquando scribebatur, reoque vel praeferebatur, vel etiam appendebatur. Communis est auctorum sententia Titulum Sanctae Crucis his verbis fuisse conceptum: *Jesus Nazarenus Rex Iudeorum.* Quod Pilatus Hebraeis litteris titulum scripsit, id ob Iudeos fecit, apud quos crucifixus est Dominus: quod Graecis et Latinis; id fecit communi Romanorum consuetudine, qui Senatus Consulta et Decreta, quae ad posteritatis memoriam durare volebant, Latinis et Graecis litteris non raro scribebant. Ex solo Evangelistarum Lucae, et Joannis textu non liquet quo ordine scriptae linguae fuerint. *Erat autem, inquit Lucas, et superscriptio scripta super cum litteris graecis, et latinis et hebraicis;* At Joannes, *Erat autem scriptum Hebraice grecce et latine.* Probabilius igitur videtur hebraicam supremo loco positam, proximam vero fuisse graecam, quia multo notior erat Iudeis, quam Latina.

IV. Quoad inventionem Sanctae Crucis, suspicatur Baronius, Crucem Domini inventam esse proximo anno a Nicaeno Concilio, nempe anno reparatae salutis CCCXXXVI. Imperii Costantini vigesimo primo, Silvestri Pontificis XIII. Id satis apparebat ex Rufino Libro decimo *Historiae Ecclesiasticae capite septimo* et ex Sozomeno, qui Libro secundo, capite primo refert, eodem ferme tempore, quo memoratum Concilium dimissum est, Crucem ab Helena inventam fuisse. S. Helena Imperatoris Constantini mater, quae Sacris Christianorum iam initia, cum animum suum ad pietatem charitatemque exercendam intendisset, anno 328. fere exeunte, sese contulit Hierosolymam, et loco, ubi Salvator noster Crucis est affixus, iisque omnibus, quae ad eius Passionem pertinebant, probe exploratis, atque inde amota terra, sanctoque detecto Sepulchro, ternas reperit Cruces ei-

sdem magnitudinis, sibi invicem adiacentes. Ex iis quae-nam illa esset, in quam Redemptor noster fuisset subla-tus, omnino erat incompertum. S. Ambrosius in *funere Theodosii* coniecit, Crucem, cui Christus fuerat affixus, cognitam esse ex titulo, *Jesus Nazarenus Rex Iudeorum.* Rufinus autem Lib. I. *Historiae Ecclesiasticae* cap. 18. co-gnitam putat ex miraculo repente sanatae mulieris, quae erat morti proxima: Paulinus, epistola 31. et Sulpitius Severus, Lib. 2. *Historiae sacrae* cap. 34.; ex miraculo mortui contactu eius ad vitam revocati. Sozomenus vero Lib. 2. cap. 1. et Nicephorus Lib. 8. cap. 29; ex utro-que. Partem sanctissimae Crucis, aequa ac Titulum, Ro-mam detulit Helena, ac reposuit in Ecclesia inde appella-ta *Sanctae Crucis in Jerusalem.* Titulus latuit mille cir-citer annos in altiore pariete dictae Ecclesiae. Inventus autem est sub Innocentio VIII. in capsula plumbea cum inscriptione hac: *Hic est titulus verae Crucis.* Erat autem huiusmodi: tabella lignea longitudinis unius palmi cum dimidio, in quam incisa erant verba haec rubro colore notata: *Jesus Nazarenus Rex Iudeorum.* Vide Baronium ad annum 326. §. 49. Spondanum ad annum 1492. §. 7. et Honoratum Nicquetum in *Historia Tituli Crucis* Lib. 1. cap. 23. et seqq.

V. Manus Christi et pedes clavibus perforatas fuisse diserte non tradunt Evangelistae. Et sane funes interdum manibus pedibusque sunt adhibiti, nullatenus transfixis per clavos, ut videre est apud Lipsium Libro secundo de *Cruce, capite octavo.* At nihil disertius, nihil ad Crucifixionem Domini accommodatius iis verbis, ex Psalmo vigesimo primo, *Foderunt manus meas, et pedes meos:* quem locum Hebraeorum perfidia omni conatu frustra studuit, aliquot interiectione punctorum, et versiculorum ordinem perturbando, corrumpere, ut videre est apud Calmetum ad illum Psalmi locum, et apud Berli tom. 5. de *Theologicis Disciplinis* Lib. 29. cap. ultim. §. 6. Quam-vis enim Evangelistae in Crucifixionis Historia aperte non dixerint, Christum Cruci fuisse clavis affixum; id tamen satis luculenter ostendunt, cum Thomam Aposto-

lum narrat dixisse: *Nisi video in manibus eius fixuram clavorum, et mittam digitum meum in locum clavorum, et mittam manum meam in latus eius non credam.* Ostendit Justus Fontaninus Archiepiscopus Aneyranus *Dissertatione de Corona Ferrea*; vetustiorem, ac propterea dignam, quam omnes amplectantur, sententiam esse eorum, qui statuunt, non ternis, sed quaternis clavis Iesum Christum Crucis affixum. Idem affirms Bellarminus de septem Christi verbis in proemio. Franciscus Cornelius Curtius Augustinianus *Tract. de Clavis Dominicis* eamdem tueretur opinionem, quem sequuntur Gretserus, *Libro primo de Cruce capite 29.*; Rocca, *de Particula Crucis* tom. 1. pag. 252.; Sandinus, *Historia Familiae sacrae capite decimo quinto*; et Ayala, *Pictor Christianus*, Lib. 3. cap. 17. num. 9. Quatuor Clavos connumerat Innocentius III. *Serm. de uno Martyre*: *Fuerunt, inquit, Clavi quatuor, quibus manus confixa sunt, et pedes adfixi.* Cui concinit Gregorius Turonensis *de Gloria Martyrum* Lib. 1. capite sexto: *Quod clavi, ait, Dominici quatuor fuerint, haec est ratio, duo sunt adfixi in plantis, et duo in palmis.* Eudem clavorum numerum exhibet aureus nummus, de quo Curtius pag. 119. asservatus in Hannonia in Monasterio Laetiensi. Est etiam in Revelationibus S. Birgittae, Iesum Christum Dominum quatuor clavis confixum fuisse, Lib. 1. cap. 1. in quem locum legendus Consalvus Durantus. Praeterea multas antiquas Salvatoris nostri Crucifixi Imagines reperire est, in quibus singuli pedes singulis clavis figuruntur. Colitur Lucae (quae civitas est in Hetruria nobilis) magna populi religione Iesu Christi crucifixi imago lignea pervetusta, cuius pedes bini clavi suppedaneo ligneo configunt. Et re quidem vera cum tenendum omnino sit, nullum e Christi Corpore os fractum esse, nemo profecto intelliget, longiori et crassiori clavo utrumque pedem alterum altero impo- situm traxi potuisse, quin os aliquod frangeretur.

VI. Per occasionem Clavorum Iesu Christi, ex quibus plures quam quatuor in diversis Ecclesiis veneramus, putavit Calvinus, posse se cultum superstitionis Catho-

licae Ecclesiae exprobare, et frigidis his verbis in eam iocari: *Si quis, inquiens, numerum inire vellet, grandem sit inventurus summa.* At multiplicatio Clavorum Jesu Christi oriri potest, primo quia praeter quatuor Patribus cognitos, alios quoque possumus enumerare, videlicet eos, qui transversam Crucis partem, vel titulum vel suppedaneum affligebant. Secundo fieri potest, Clavos, qui nunc fidelium venerationi obiiciuntur, non esse ex eorum numero, qui ad Crucifixionem Salvatoris sunt adhibiti, sed potius continere parvas alias particulas scobis verorum Clavorum. Quod quidem oriri potuit ex eo, quod fideles, ut pietati suae facerent satis, alios veris similes elaborarunt, quos post contactum illorum, qui in Passione revera adhibiti sunt, diligenter in sui solarium conservarent. Insuper clavus aliquis, quo Martyr quispiam confixus est, existimatus fuit unus ex ipsis Christi clavis, cum Martyres sint mystica membra Christi, ut etiam scripsit Cardinalis Baronius ad annum 326. §. 54. *Nisi forte alicubi accidit, ut clavus aliquis inter sacras Reliquias asservatus, quo mystica membra Christi, nempe Martyr quispiam crucifixus est, idem unus ex ipsis Christi clavis fuerit existimatus.*

VII. Spineam coronam Iesu Christi capitii impositam fuisse, apertissimis verbis docent Evangelistae, Matt. cap. 27. v. 29. Marc. cap. 15. v. 17. Joan. cap. 19. v. 2. et 5: eaque jugiter capitii infixa, crucem condescende, vetustissima et communis, nemine reclamante, est traditio. Ut ceteros taceam Tertullianus Libro contra Iudeos id disertissime docet, qui Iesum e Cruce pendente ita describit: *Inhaerens Crucis cornibus, et Corona spinea in capite eius circumdata.* Ex quo spinarum genere contexta fuerit Corona spinea, id ambigitur inter eruditos. Nam alii ex spinis, quae circa Hierosolymam nasci solerent; alii ex rhamno; plerique ex iuncorum marinorum acuminibus quasi spinis praelongis contextam putant. Franciscus Suarez hanc sententiam habet in tertiam partem Divi Thomae tom. 2. disputat. 55. sect. 5. Qualis autem fuerit illa corona, et quales spinae, ex quibus fuit

contexta, communiter fertur fuisse ex iuncis qui habent oblongas et acutas spinas duriores terrestribus, et ita indicant spinae illae, quae in Ecclesia asservantur. Baronius ad annum Christi n. 89. de Corona dissentit ab iis, qui putant, eam e marinis iuncis fuisse intextam, tum quod eiusmodi iunco spinae sint tantum in vertice, caudex vero et rami spinis omnino careant; tum quod Hierosolymae, quae longe abest a mari, haud ita facile quis intelligat, quomodo militibus marinus iuncus praesto fuerit; itaque statuit Coronam fuisse ex rhamno, qui terrestris est frutex, ac verisimile esse, prope Hierosolymam natum esse eum, quem milites ad Coronam adhibuerunt; idque affirmit etiam P. Ayala in opere quo inscripsit: *Pictor Christianus Lib. 3. cap. 15. num. 9.* Opinionis, quae favet rhamno, adstipulatur Natalis Alexander in cap. 27. Matthaei num. 12. et P. Joannes Laurentius Berti tom. 5. de *Theologicis Disciplinis Lib. 29. capite ultimo n. 4.*

VIII. In Basilica Vaticana Ferrum sacrae Lanceae quae Jesu Christi latus vulneravit magna cum veneratione conservatur. Reperta fuit Lancea Hierosolymis a S. Helena, uti ostendunt Bollandiani ad diem 15. Martii §. 21. pag. 379. et eam quidem in dicta civitate esse testantur Beda, seu alias Auctor in Libro de *Locis Sanctis* capite secundo; Gregorius Turonensis, Libro primo de gloria *Martyrum*, capite *septimo*; atque Adamanus Libro primo de *Locis sanctis*, capite *nono*; editus a P. Mabillo-
nio ad saeculum III. Benedictinum part. 2. pag. 506. Sub finem saeculi sexti ab Urbe Hierosolymitana Lanceae translatio facta est ad civitatem Constantinopolitanam, teste auctore contemporaneo in *Chronico Alexandrino* pag. 882. Juxta relata in citato *Chronico Alexandrino* sacra Reliquia collocata fuit in maximo Templo, hoc est in Templo S. Sophiae. A Templo autem S. Sophiae subinde translata est ad aliam Ecclesiam eiusdem civitatis, hoc est ad Ecclesiam S. Joannis de Petra, Balduinus Constantinopolitanus Imperator II. pignoratus est Venetis cuspidem ferri Lanceae pro magna argenti vi. S. Ludovicus Francorum Rex Reliquiam hanc pretio redemit, an-

nuente Imperatore, eamque in Regio sacello Lutetiae Parisiorum collocavit. Reliqua pars ferri Lanceae servata fuit Constantinopoli in Ecclesia S. Joannis, donec subacta a Mahumete II. Constantinopoli, non abjecit ipse, sed conservavit omnes Reliquias, sicuti refert Theodorus Spanduginus in *Historia Turcica*; et Baizettus quidem eius filius ferrum sacrae Lanceae donavit Ionocentio VIII. cuius-cuspis in sacello Regio Parisiensi reperitur et culsum habet.

IX. Judaico more Sacrum Jesu Christi Corpus post mortem Sindone fuit involutum, et linteis fasciisque a pedibus ad collum usque colligatum, sudario capiti superposito, et faciem eius velante; et ex more quoque Judaico corpus fuit aromatibus inunctum, myrra scilicet et aloë. Huius autem funeris curatores fuerunt non ex plebe viri, sed Joseph Arimathaeus, dives et nobilis decurio, qui Corpus Jesu a Pilato petierat, et Nicodemus Princeps Iudeorum, qui magnam illam aromatum copiam aere suo profudit. Insignissima haec sacrae Sindonis Reliquia conservatur in Civitate Taurinensi; et eam ipsam esse, qua Jesus Salvator involutus fuit, testati sunt Summi Pontifices Paulus II. Sixtus IV. Julius II. et Clemens VII. Translationis eiusdem historiam a Civitate Hierosolymitana ad civitatem Taurinensem fuse enarrant Philibertus Pingonius, in Libro de *Sindone Evangelica*; et Franciscus Victon in Historia particulari super hoc argumento typis impressa post eius Tractatum de *Cannizatione* (1).

EXPLICIT LIBER NONUS.

(1) Vide Bellenghi, *De Reliquiis Jesu Christi*.